Musiklära Övningsbok

Läraranvisning punktskrift

Verksnummer: 41054

Specialpedagogiska skolmyndigheten

Den här läraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur den pedagogiskt anpassade boken skiljer sig från originalboken och hur ni kan arbeta med den.

Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom att visuellt beroende innehåll omarbetas. Målet är att elever med svår synnedsättning/blindhet ska kunna använda läromedlet på samma sätt som sina klasskamrater. De anpassade uppgifterna ska ha samma pedagogiska innebörd som förlagan och eleven ska vara lika självgående som de övriga i klassen.

Plocka upp eventuella svällpappersbilder så snart du kan och förvara pärmarna stående. Svällpappersbilderna kan klibba ihop och den tryckta punktskriften, i exempelvis innehållsförteckning och nycklar, riskerar att plattas till om de förvaras liggande. Den tillfälliga lukt, som kan förekomma då svällpappersbilderna är nytryckta, hinner också avta tills de ska användas av eleven.

Har du frågor, eller vill dela med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av denna bok, mejla till anpassningsfunktionen@spsm.se.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på tel. 020-23 23 00.

Trevlig läsning!

Läraranvisning

Titel: Musiklära Övningsbok

Författare: Helle Rosenborg

ISBN: 978-91-88316-90-5

Innehåll

Generella förändringar av boken 1

Sidspecifika förändringar 2

Till läsaren 23

Pedagogiska tips 24

Generella förändringar av boken

Under denna rubrik beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens bok, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.

- Kom ihåg att ha lärarhandledningen till hands. I sidspecifika förändringar nedan finns förklaringar till hur punktskriftsnoterna ser ut så du kan kolla om eleven gjort rätt. Punktskriften är då skriven med siffror som anger punkterna i punktskriftscellen. Ex bokstaven l skrivs (p123).
- Innehållsförteckningen har ändringar. Sidan 8 har tagits bort och sidorna 9 och 10 har bytt plats.
- Text skriven med fet eller kursiv stil skrivs som vanlig text.
- De tecknade bilderna utgår.
- Svällpappersbild finns till kvintcirkeln.
- Uppgiftsnumren följer svartskriftsbokens så att eleverna kan jobba tillsammans. Uppgift 10, 11 och 54 saknas.
- Där det finns en markering (---) ska eleven skriva själv. Använd dator eller Perkins.
- Alla noter är markerade med två punktpaket i marginalen så att eleven lättare ska kunna identifiera att det är noter.
- Till och med sidan 7 skrivs endast åttondelsnoter därför att de är lättast att läsa.
- G- och F-klavar finns inte i punktskriftsboken. De är ersatta med oktavtecken.

Sidspecifika förändringar

Här kan du läsa om sidspecifika tillägg och ändringar. Det kan också vara sidspecifika instruktioner till dig som lärare, till exempel att ta fram konkret material.

4

Ändringar i Innehåll:

Noter och oktaver 5

Notnamn 1 6

Notnamn 2 7

Notvärden och pauser *9*

Förtecken 11

Halva tonsteg 13

Stämmor och tonplatser 14

Ja må du leva 15

Flera stämmor 16

Återstående innehåll är oförändrat.

5

Rubriken är ändrad: *Noter och oktaver.*

Texten som eleven läser lyder:

På sid 5-7 finns bara åttondelar och du ska bara skriva åttondelar.

1-2.

Notprefix.

För att visa att det är noter man skriver och inte bokstäver, skriver man ett notprefix (p6p3) *i början av musikstycket.*

C-durskalan som åttondelar.

Tonen C = (p145)

Tonen D = (p15)

Tonen E = (p124)

Tonen F = (p1245)

Tonen G = (p125)

Tonen A = (p24)

Tonen B = (p245)

Skriv av tonerna i C-durskalan. Börja med notprefix. ---

3.

Oktavtecken.

En oktav är avståndet från den första tonen till den åttonde tonen i exempelvis en C-durskala.

För att visa i vilken oktav man ska spela eller sjunga används ett oktavtecken framför noten.

Oktavtecknet skrivs alltid omedelbart framför den not det tillhör.

Den första noten i ett stycke ska alltid ha ett oktavtecken.

I löpande text skrivs tonnamnen i de fyra vanligaste oktaverna förkortade så här:

Oktav *Tonnamn*

Stora *C D E F G A B*

Lilla *c d e f g a b*

Ettstrukna *c1 d1 e1 f1 g1 a1 b1*

Tvåstrukna c2 d2 e2 f2 g2 a2 b2

Oktavtecken i punktskrift:

Stora oktaven: (p45)

Lilla oktaven: (p456)

Ettstrukna oktaven: (p5)

Tvåstrukna oktaven: (p46)

Träna på att skriva olika oktavtecken. ---

6

Rubriken är ändrad: *Notnamn 1*

Texten lyder:

4.

Noterna har fått sitt namn efter alfabetet: a b c d e f g.

Vad heter tonerna?

Här finns noterna till uppgift 4.

5.

Skriv tonerna från lilla a till ettstrukna a. ---

6.

Du kan börja räkna toner från c om du vill. Då blir turordningen följande: c d e f g a b.

Här finns noterna till uppgift 6.

Skriv tonernas namn: ---

7.

Texten ”Skriv tonnamn under” utgår.

För varje ton eleven ska skriva står det ---

När eleven skrivit noterna, låt eleven namnge tonerna.

7

Rubriken är ändrad: *Notnamn 2.*

Så här ser det ut i eleven bok:

Basröster och instrument som klingar i lågt läge skrivs till största delen i stora och lilla oktaven.

I stora oktaven skrivs notnamnen med stora bokstäver och i lilla oktaven med små.

Notexemplet har en rad för varje ton. Före varje ton finns ett oktavtecken.

Stora oktaven:

C (p45) (p145)

D (p45) (p15)

Osv.

Lilla oktaven:

c (p456) (p145)

d (p456) (p15)

Osv.

8.

Repetera oktavtecknen.

Skriv oktavtecknen:

Stora oktaven: ---

Lilla oktaven: ---

9.

Texten ”Skriv notnamn med stora och små bokstäver i rätt läge.” utgår.

För varje ton eleven ska fylla i finns ---.

När eleven skrivit noterna, låt eleven namnge tonerna.

8

Hela sidan utgår.

10

Sidan har bytt plats med sidan 9 eftersom förklaring till övningarna finns där.

För eleven ser sidan ut så här:

Tidigare i boken har vi bara använt åttondelsnoter.

För att skriva andra notvärden skrivs noterna som åttondelsnoter men vissa punkter läggs till:

Fjärdedelar: Lägg till punkten 6.

C-durskalan skriven med fjärdedelsnoter:

(p1456) (p156) (p1246) (p12456) (p1256) (p246) (p2456)

Halvnoter: Lägg till punkten 3.

C-dur-skalan skriven med halvnoter:

(p1345) (p135) (p1234) (p12345) (p1235) (p234) (p2345)

Helnoter: Lägg till punkterna 3 och 6.

C-dur-skalan skriven med helnoter:

(p13456) (p1356) (p12346) (p123456) (p12356) (p2346) (p23456)

Sextondelsnoter: Lägg till punkterna 3 och 6.

C-dur-skala skriven som sextondelar:

(p13456) (p1356) (p12346) (p123456) (p12356) (p2346) (p23456)

Sextondelsnoten kan inte förväxlas med helnoten eftersom det bara kan finnas en helnot i en takt. Finns det fler än en helnot i en takt är de sextondelsnoter.

13.

Texten är ändrad och övningarna är skrivna under varandra.

Använd tonen c.

Skriv en helnot: ---

Helnoten är värd --- slag.

Skriv en helpaus: ---

Helpaus = --- slag.

Osv.

Skriv åtta åttondelspauser: ---

Hur många slag blir två åttondelsnoter tillsammans? ---

Skriv två takter och använd sextondelsnoter och några pauser: ---

Hur många slag blir fyra sextondelar tillsammans? ---

9

12.

Instruktion till eleven:

Skriv vad tonerna heter. Skriv sedan likadana.

Noterna är skrivna en på varje rad. T ex.

(p246) --- ---

(p2456) --- ---

Osv.

Eleven ska först skriva vad tonen heter och därefter skriva en likadan i punktskrift.

Skriv vad pauserna heter. Skriv sedan likadana.

(p134) --- ---

(pp136) --- ---

11

Texten är ändrad:

När en ton ska höjas skriver man ett korsförtecken framför noten. Tonen blir ett halvt tonsteg högre.

Korsförtecken: (p146)

När en ton ska sänkas skriver man ett b-förtecken framför noten. Tonen blir ett halvt tonsteg lägre.

B-förtecken: (p126)

Ett återställningstecken återställer den höjda eller sänkta tonen till den ursprungliga tonen.

Återställningstecken: (p16)

Notexemplet sist på sidan är flyttat hit.

Noterna är skrivna en på varje rad följe av namnet på noten.

14.

Öva på att skriva noter med förtecken. Härma och skriv likadan not efter.

Eleven ska identifiera vilken ton som är skriven.

Så här ser det ut:

(p146) (p123456) ---

Osv.

12

15.

Sätt rätt förtecken.

I boken ser det ut så här:

f (p12456)

fiss --- Rätt svar är: (p146) (p12456)

g (p1235)

giss ---

osv.

Exemplet:

Texten är ändrad och lyder:

Lär dig notnamnen i listan.

16.

Uppgiften är upplagd som uppgift 15.

13

Halva tonsteg.

Uppgift *17.*

Skriv av notexemplet och byt ut texten i parenteserna till noter. Ta också bort parenteserna. Glöm inte b-förtecken!

Där eleven ska fylla noter finns det en parentes.

Skriv noternas namn i exemplet: ---

Uppgift *18.*

Skriv av notexemplet och byt ut texten i parenteserna till noter. Ta också bort parenteserna. Glöm inte #-förtecken!

Denna uppgift är gjord på liknande sätt som uppgift 17.

Skriv noternas namn i exemplet: ---

14

Efter textens andra rad är lagt till:

g = 1

a = 2

b = 3

c = 4

d = 5

e = 6

f = 7

g = 8

I notexemplet finns inga siffror eller bokstäver.

Uppgift *19.*

Texten har lite annan ordning.

Nedanstående melodi är en stämma ur "Ja må du leva". Hela sången med flera stämmor finns på nästa sida.

Eftersom det är svårläst att ha både siffror, noter och ackord i samma notbild är de skrivna var för sig.

Stämma med noter:

Stämma med siffror: *33333 55553 55566 osv.*

Sjung stämman på siffrorna.

Därefter ska eleven själv skriva stämman med notnamn.

Skriv stämman med notnamn: ---

Sjung stämman på notnamn.

Prova även att kompa sången på gitarr! Du behöver spela G, C, Am och D7.

Här kommer en tabell med ackord så att eleven kan hitta ackorden.

Ackord för gitarr:

Strängar:

s1 = e-sträng. Den tunnaste strängen.

s2 = b-sträng

s3 = g-sträng

s4 = d-sträng

s5 = a-sträng

s6 = e-sträng. Den tjockaste.

Band:

b0 = lös sträng. Håll inte på något band.

b1 = band 1. Närmast gitarrens huvud.

b2 = band 2. Ett band åt höger.

b3 = band 3.

osv.

Fingrar:

f1 = pekfinger

f2 = långfinger

f3 = ringfinger

f4 = lillfinger

Man spelar inte alltid på alla strängar. Då står det t ex: x s6 om den 6:e strängen inte ska höras.

G

f1 b2 s5

f2 b3 s6

f4 b3 s1

D7

f1 b1 s2

f2 b2 s3

f3 b2 s1

x s5

x s6

Am

f1 b1 s2

f2 b2 s4

f3 b2 s3

x s6

C-dur

f1 b1 s2

f2 b2 s4

f3 b3 s5

x s6

Här kommer ackordananlys:

Gitarrackord till stämman: | G | G | G | D7 | osv.

15

Hur ser noten ut för eleven?

1. Rubrik och arrangör
2. Texten
3. Stämma 1
4. Stämma 2
5. Stämma 3
6. Ackordanalys

Det finns också en hänvisning till ”ackord för gitarr” på sid 14.

16

Rubrik är ändrad till: *Flera stämmor.*

Här följer förklaring till eleven hur det fungerar att skriva intervall.

Ska man skriva flera stämmor samtidigt behöver man lära sig intervall.

Ett intervall är avståndet mellan två toner.

I punktskriftsnoter visar man att två eller flera toner klingar samtidigt genom att bara skriva en not. De övriga tonerna anges genom ett eller flera intervalltecken.

Intervalltecknet skrivs direkt efter noten.

Eleven får också en lista med alla intervalltecken.

Intervalltecken:

(aktuellt oktavtecken) + (p36) *prim (samma ton)*

(p34) *sekund*

(p346) *ters*

(p3456) *kvart*

(p 35) *kvint*

(p356) *sext*

(p25) *septima*

(p36) *oktav*

Intervall kan läsas uppåt. Det gör man oftast i stora eller lilla oktaven. T ex vänster hand i pianonoter.

Här skrivs ett exempel som visar hur intervallen ser ut när de skrivs uppåt från tonen c1. Finns inte i svartskriftsboken.

Intervall kan också läsas nedåt. Det gör man då melodin ligger i överstämman. Melodin skrivs med noter och understämman med intervall.

Här skrivs ett exempel som visar hur intervallen ser ut när de skrivs nedåt från c2. Finns inte i svartskriftsboken.

Nu kommer Exempel 16 som står överst på sidan.

Skriv intervallen som i uppgifterna. Ta bort det nästsista där f går till e i uppgift 20.

Skriv inte linjärt. Gör ett intervall per rad.

Uppgift *20-21*

Vilket är intervallet? Läs intervallet nedåt.

Det står bara ett intervall per rad.

Första intervallet ser ut så här:

(p124), (p346) --- Första punktcellen är tonen e, andra cellen är intervalltecken.

17-18

De prickade linjerna ersätts med ---.

19

Uppgift *22.*

Texten är ändrad:

Här är ett notexempel med punkteringar. Skriv av noterna. ---

Därefter kommer notexemplet.

Uppgift *23.*

Texten är ändrad:

Här finns noter och motsvarande paustecken. Skriv av noter och pauser. ---

Endast en ton och motsvarande paus skrivs på samma rad. Sedan ska eleven härma tecknen.

Så här ser det ut:

(p1235) (p3) (p136) (p3) --- (punkterat halvnots g, punkterad halvpaus)

(p1256) (p1236) ---

Osv.

20

Nu skrivs noterna i ett system med g-klav och f-klav. Det kan man göra på punktskrift också men man skriver en ”hand” i taget. Då har man tecken för att veta vilken hand det gäller.

I boken kan man läsa:

För att skriva noter för piano används höger- och vänsterhandstecken i stället för G-klav och F-klav.

Den först noten efter ett handtecken ska alltid ha oktavtecken.

Här kommer en lista på handtecken:

Handtecken:

(p46) (p345) *Högerhandstecken*

(p456) (p345) *Vänsterhandstecken*

Instruktion till uppgiften:

Skriv av noter och pauser men gör dem punkterade.

Här kommer noterna till uppgift 24.

Uppgift *25.*

Texten har ändrats enligt följande:

Lägg märke till noter som spelas staccato. De ska utföras kort och avskilt från varandra.

Staccato skrivs före noten.

Tecken för staccato:

(p236)

Instruktion till de tomma raderna:

Fortsätt notexemplet genom att skriva två takter till. Du får själv välja noter med staccato-tecken.

Här kommer notexemplet följt av ---

21

Tipset utgår.

Exemplen skrivs under varandra. Först kommer noten, sedan hur den benämns.

Sist på sidan kommer alla exempel från a-p i en följd om ni skulle vilja läsa dem i grupp. Då blir det även möjligt att läsa i denna bok. Först kommer bara notbilden sedan bara benämningarna.

För eleven ser det ut så här:

Noterna i följd:

”Notnamn” i följd:

22

Texten i början är ersatt med:

I höger hand hittar du notfigurer som är värda 1 slag. I vänster hand hittar du notfigurer som är värda 2 slag.

Uppgift *26.*

Noterna är upplagt enligt följande:

Höger hand med noter:

Höger hand med rytmstavelser:

Vänster hand med noter.

Vänster hand med rytmstavelser:

Ordet paus är lagt till i första takten.

23

Taktarter och hur man skriver dem i punktskrift är lagt till överst på denna sida.

Eleven kan läsa:

Taktarten skrivs centrerad på egen rad, under styckets titel.

De vanligaste taktarterna:

(p3456) (p145) (p256) *Fyra fjärdedelar.*

(p3456) (p14) (p256) *Tre fjärdedelar.*

(p3456) (p12) (p256) *Två fjärdedelar.*

(p3456) (p124) (p236) *Sex åttondelar.*

Texten överst på sidan är ändrad:

Gör mellanslag så att det blir rätt antal slag i varje takt. Läs sedan varje rad med rytmstavelser (ta, ta-te, ta-va-te-ve).

Varje rad skrivs först med noter och därefter med rytmstavelser.

Eleven ska sedan skriva av noterna och göra mellanslag på rätt ställe.

Noter:

Rytmstavelser:

24

Exempel:

Först skrivs exemplet med noter och därefter med rytmstavelser. Det finns ett mellanslag mellan varje rytmfigur.

Uppgifterna *28* och *29.*

Varje takt skrivs på en egen rad. Eleven ska fylla i taktarten.

Takt 1: (p1456) (p2346) (p12356) (p2346) (p12356) --- Takt 1 i uppgift 28.

Takt 2:

Osv

25

Uppgift *30.*

Texten ersätts med:

Varje takt på denna notrad är värd 2 slag. Lär dig känna igen dem.

Uppgift *31.*

Denna uppgift har samma upplägg som uppgift 28 och 29.

Uppgift *32.*

Instruktionen är ändrad:

Nu räknar vi pulsen i åttondelar.

Vilken är taktarten?

Välj mellan 3/8 och 6/8.

Notraderna har getts namnen a) b) c) och d)

Efter varje notrad ska eleven svara:

Taktart: ---

26

Skalorna är skrivna först med noter och sedan med namn.

C-dur-skala med noter:

C-dur-skala med notnamn:

Osv.

F-dur och d-moll

Den fjärde meningen har ändrats:

Ett bra sätt att komma ihåg vilken ton som ändras är att skriva upp den tonen före skalan.

Före skalorna finns en parentes med pil i. Den ändras till:

(b sänks till ---) alt. (f höjs till ---)

Skalorna skrivs utan pilar siffror eller streck att skriva på.

Efter skalan står:

Skriv skalans notnamn i F-dur. ---

Alla följande skalor är upplagda på liknande sätt.

27

Efter andra meningen i den grå rutan finns ett tillägg:

Första tonen i skalan har siffran 1, andra tonen 2, osv.

28

G-dur och e-moll

Texten som står efter parentesen är flyttad till före parentesen.

29

E-dur och ciss-moll

När eleven ska svara ser det ut så här:

--- fiss giss --- --- ciss diss ---

30

Texten ”Glöm inte rätt förtecken…” är ersatt med:

Skriv fasta förtecken på en egen rad före skalan.

Skalornas första och sista not är utskriven. Där eleven ska skriva finns ---

Till exempel:

C-dur: (p5) (p1456) --- --- --- --- --- --- (p46) (p1456)

Därefter ska eleven skriv noterna namn:

C-dur-skalans notnamn: ---

31

De två raderna som står just ovanför noterna är ersatta med:

Skriv fasta förtecken på en egen rad före skalan.

Skalorna är skrivna på samma sätt som på sid 30.

32

Den befintliga texten har ersatts med följande:

Skriv skalornas notnamn.

Slå upp d-moll i ”Musiklära” sidan 20 om du behöver se vad tonerna heter.

Läs mera om de tre olika mollskalorna på sidan 18 i ”Musiklära”.

Skalorna skrivs sedan och de halva tonstegen får eleven hjälp med i texten inom parentes i stället för klamrarna.

Siffror, streck och klamrar har tagits bort.

d-moll ren, (De halva tonstegen är mellan ton nummer 2 och 3, och 5 och 6):

Här ska eleven fylla i namnen:

d-moll ren, notnamn: ---

33

Här är en låt som går i d-moll.

D är ton nr 1.

E är ton nr 2.

F är ton nr 3.

G är ton nr 4.

A är ton nr 5.

Bess är ton nr 6.

C är ton nr 7.

D är ton nr 8.

Först är låten skriven med endast noter. Inga ackord eller siffror.

Därefter kommer ackordanalysen.

Sedan kommer själva uppgiften.

Nu ska du skriva låten med siffror. Du har fått hjälp med de första 8 takterna. 155 451 33232 155 1555 45112 332321 ---

Sjung övningen på siffror.

34

Texten överst är ändrad:

Detta är en stämma till sången "Evening rise" på nästa sida.

Skriv låten med siffror.

Upplägget är detsamma som på sid 33.

Låten med noter:

Låten med ackord:

Låten med siffror: ---

35

Först kommer texten, sedan noter och sist ackord. Efter A-del och B-del är en hel rad med g så att det ska vara lätt att hitta.

Endast taktnummer 9 och 17 är markerade.

36

Upplägget är detsamma som på förra sidan. Stämma 1 och 2 skrivs var för sig.

Det står

Notbild av stämma 1:

Notbild av stämma 2:

Inga taktnummer finns med.

37

Även här är det samma upplägg. Sist tillkommer det en stämma (3), havsljud.

Stämma 3 noter:

Stämma 3 text:

38

Texten i början är utbytt och eleven får i stället instruktionen:

- *Skriv skalor i dur och moll.*
- *Skriv förtecken centrerat före första raden.*
- *Skriv helnoter.*
- *Skriv sedan mellan vilka platser det är halva tonsteg. Skriv tonernas nummer i skalan.*

Första skalan är redan ifylld så att eleven ska förstå hur man gör.

Ex:

F-dur:

(p126)

(p123456) (p12356) (p2346) (p23456) (p13456) (p1356) (p12346) (p123456)

Halva tonsteg: 34, 78.

Nu är bara första tonen utsatt.

d-moll: (p1356) ---

Halva tonsteg: ---

Osv

39

Denna sida är upplagd på liknande sätt som förra.

Texten är utbytt till:

Fortsätt att skriva skalor. Nu är det korsförtecken.

40

Den extra notraden utgår.

41

Uppmana eleven att repetera intervall på sidan 16. Eleven får också uppmaningen.

Repetera gärna intervall på sidan 16.

Uppgift *37.*

Vid intervallskrivning används åttondelsnoter i stället för helnoter. Då blir det lättare att skriva och koncentrera sig på intervallen.

Texten är ändrad till:

Följande intervall går uppåt.

• *Skriv rätt intervalltecken.*

• *Skriv vilka toner det är.*

På första raden ska det skrivas ett intervalltecken efter den redan skrivna noten.

På andra raden vad tonerna heter.

Prim: (p5) (p145) ---	Rätt svar: (p5) (p36) Det är bara på primen som man skriver ett oktavtecken för att visa att det är samma ton som förgående. Då blandar man inte ihop det med oktavtecknet.
Tonernas namn: ---	Rätt svar: c1 och c1

Sekund: (p5) (p145) --- Rätt svar: (p34)

Tonernas namn: --- Rätt svar: c1 och d1

Osv.

42

Nu ska intervallen skrivas nedåt.

Sist på sidan är F-durskalan skriven först med noter och sedan med tonnamn.

43

Exemplet:

Intervallen står under varandra. Ett på varje rad.

Uppgift *41.*

Även här finns det ett intervall på varje rad.

Skriv intervall uppåt från tonen g (i G-dur).

R1 (p5) (p125) --- Rätt svar: (p5) (p36)

S2 (p5) (p125) --- Rätt svar: (p34)

Osv.

Skriv intervall nedåt från tonen g (i G-dur).

R1 (p46) (p125) ---

Osv.

44

Samma upplägg som föregående sida.

45

Uppgift *44 och 45.*

Intervallen är skrivna ett på varje rad.

(p1456) (p35) --- Rätt svar: R5

(p1356) (p3456) --- Rätt svar: R4

Osv.

46

Exemplet är skrivet enbart med noter. Siffror och funktionsanalys är borttaget.

Efter notexemplet står det:

Ackordet C är tonika. Ackordets grundton är första tonen i C-durskalan.

Ackordet F är subdominant. Ackordets grundton är fjärde tonen i C-durskalan.

Ackordet G är dominant. Ackordets grundton är femte tonen i C-durskalan.

Uppgift *46.*

Skalan är skriven med enbart noter. Inga tonnamn eller streck finns.

Texten till uppgiften är ändrad:

Här är en G-durskala. Skriv huvudtreklanger på första, fjärde och femte tonen. ---

Vilket ackord är:

Tonika: ---

Subdominant: ---

Dominant: ---

A-durskalan behandlas liknande.

Sist på sidan finns en bild av ett klaviatur. Den finns som svällpappersbild till grundboken. Väl så bra är att ta hjälp av ett keyboard. Har ni något midikeyboard (som man använder i datorsammanhang) är det perfekt.

47

Uppgift 47 och 48 är gjorda som på sid 46.

Uppgift *49.*

Denna uppgift ska eleven inte besvara. Bara läsa och förstå. Skalan är skriven utan ackord och funktionsanalys.

Texten är ändrad:

Här är en am-skala med huvudtreklanger.

Efter skalan beskrivs funktionsanalysen.

am = t = tonika

dm = s = subdominant

D = D = dominant

48

Liknande uppgifter som på föregående sida. Orden ”i f-klav” har utelämnats.

49

Texten till uppgift 54 utgår.

Kvintcirkeln finns på svällpappersbild. Titta tillsammans med eleven. Förklara att det är en cirkel för att om man ”går” tillräckligt många kvinter uppåt kommer man till slut tillbaka till där man började.

50

I denna uppgift ska eleven skriva tonarterna linjärt.

Instruktion:

Skriv alla dur-tonarter.

Först kommer C-dur. Tänk en kvint upp. Då kommer du till nästa tonart. Om du fortsätter så hamnar du till slut på C igen. ---

Antal förtecken i C-dur? ---

Antal förtecken i G-dur? ---

Osv.

Skriv alla moll-tonarter.

Först kommer a-moll. Tänk en kvint upp. Då kommer du till nästa tonart. Om du fortsätter så hamnar du till slut på a-moll igen. ---

Antal förtecken i a-moll? ---

Antal förtecken i e-moll? ---

osv.

51

I texten finns ett tillägg efter ordet notskrivning: *i svartskrift.* I sista meningen är ordet här borttaget.

Bilden finns inte med. Den ritas med fördel på ritmuff. Gör den lite större i liggande format. Det är inte viktigt att den ser exakt likadant ut som förlagan i boken.

52

Skalan finns skriven överst. Ingen stämma finns där.

Efter notbilden är följande text tillagd:

D är tonika, G är subdominant, A är dominant.

Efter texten finns markering --- för att visa att eleven ska skriva.

53

Det lilla ordet medium, som är en tempobeteckning, står före noterna.

Låten är skriven i följande ordning:

Melodi:

Stämma:

Ackord:

Därefter följer ackordschema så att eleven kan kolla själv. Förklaring till beteckningarna finns på sidan 14.

Ackordschema:

D

f1 b2 s3

f2 b2 s1

f3 b3 s2

x s5

x s6

A

f1 b2 s4

f2 b2 s3

f3 b2 s2

x s6

fiss-moll

f1 b1 barré

f3 b3 s5

f4 b3 s4

G

f1 b2 s5

f2 b3 s6

f4 b3 s1

em

f2 b2 s5

f3 b2 s4

b-moll

f1 b2 barré

f2 b3 s2

f3 b4 s4

f4 b4 s3

x s6

A7

f1 b2 s4

f3 b2 s2

x s6

54

Eleven får ackordanalys och utifrån den ska eleven skriva en låt.

Texten är ändrad. Instruktion:

Här får du några takter med ackord som skulle kunna bli en låt.

Skriv en melodi till ackorden. Lämpliga toner att ha med är d, e, fiss, g, a, b, och ciss. Några texter finns på nästa sida, eller gör gärna egna. ---

55

Texten är skriven utan spalter.

56

Sidan utgår.

Till läsaren

I den pedagogiskt anpassade boken återfinns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven!

I den pedagogiskt anpassade boken återfinns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven!

Hej!

Alla uppgifter har gjorts om mer eller mindre så att det går bra att använda punktskriftsnoter. Dina kompisar övar på samma saker som du.

När det är noter i boken hittar du dem där det finns två punktpaket i vänster marginal.

Du skriver svaren till uppgifterna på dator eller Perkins. Kom ihåg att skriva sida och uppgiftens nummer när du gör uppgifter.

Det finns tecknade bilder som inte är beskrivna. Fråga om du vill veta hur de ser ut.

Mycket lycka till med noterna!

Pedagogiska tips

I detta avsnitt hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med de olika uppgifterna i boken. Här återfinns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som skolan kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.

- Läs igenom ”Till läsaren” tillsammans med eleven.
- Att förstå och läsa punktskriftsnoter är en rolig och utmanande uppgift. Boken ”Noter i Punktskrift” rekommenderas starkt och kan köpas i SPSM:s webbutik (art.nr 11350). Boken har utförligare beskrivningar av hur noterna fungerar och fler exempel.
- Som ett komplement till att eleven skriver svar på uppgifterna är det bra om eleven läser tonnamnen högt om det finns en lärare tillgänglig. Det viktiga är att förstå och känna igen noterna.
- När eleven ska förstå hur skalor och intervall fungerar är det bra att ha ett keyboard tillgängligt. Då räcker det med ett litet midikeyboard så att man kan känna hur de svarta tangenterna sitter. Det går naturligtvis bra med piano/större keyboard också.
- Spela gärna de olika exemplen så blir teorin roligare och mer förståelig men gör det först efter uppgiften så att eleven inte bara utnyttjar sitt gehör.
- Hur svarskriftsnoterna ser ut och fungerar har inte beskrivits i denna bok. Utgå från eleven. Om eleven vill veta berättar du. Det är enkelt att visa hur svartskriften ser ut genom att rita i handen eller göra en skiss på ritmuff.
- För att göra det enklare för eleven att klara av att själv skriva kvintcirkeln görs den linjär. Om eleven inte förstår att man kan skriva kvintcirkeln linjärt kan du visa med hjälp av ett vanligt snöre. Lägg snöret i en cirkel, fäll sedan ut snöret till en rät linje. Då är det mer som en stege, när man kommer till sista steget är man tillbaka på första igen. Som ett trolleri!